

לכאן, והיה חושש שמא ירבו [כלומר, שמא רבים הם] הנוטפין [מי הגשמים והשלגים הנוטפים מהעבים] הבאים מארץ ישראל על הזוחלין [הם מי הנהר עצמו, שבטבעם זוחלים הם], והווי להו מי גשמים רובא, ושוב אין הנהר כשר לטבילה. (5)

ומפצי ביומי תשרי. (6)

מוסיפה עוד הגמרא:

ופליגא דידיה אדידיה, שמואל שאמר כאן "נהרא מכיפיה מיבריך", נחלק על דברים שאמר הוא עצמו, דאמר שמואל:

סמוך לנהר, וממשיך מי הנהר לשם] ביומי ניסן, ומפצי [מחצלות בתוך הנהר לעמוד עליהם כדי לטבול] ביומי תשרי. כלומר, ביומי תשרי היו טובלות בנהר עצמו, וכדי שלא יחצוץ הטיט שבשפת הנהר, היה נותן מחצלות תחת כפות רגליהן. (4)

ומפרשת הגמרא: לפיכך עשה הוא להם מקוה ביומי ניסן ולא היה מרשה להן לטבול בנהר, כי סבר לה אבוה דשמואל כרב, דאמר רב אמי אמר רב:

מיטרא במערבא סהרא רבה פרת, ולכן אף כשבבל אין יורדים גשמים יש לחוש שמא בארץ ישראל הפשרו השלגים ובאו עד

פרים ורבים יותר ממי הגשמים הבאים לתוכם, שאם לא כן האריך מסייע ליה לשמואל. אלא שרש"י בסוגייתנו לא הזכיר את זה.

4. אי נמי לצניעותא בעלמא. ר"ן בנדריים שם.

5. א. כתב הר"ן בנדריים שם: מאי דקאמר "ביומי ניסן" מניסן ועד תשרי קאמר, וכל שכן בימות הגשמים, כך פירשו. ואין הלשון נוח לי, דהוה ליה למימר עביד להו מקוואות לבנתיה כוליה שתא, ומפצי ביומי תשרי. לפיכך נראה לי, דבנתיה דאבוה דשמואל בסיתוא לא היו טובלות בנהר משום צינה אלא במקוואות שבבתיהם, וביומי ניסן דרויח עלמא היו מתחילות לטבול בנהרות, והיה מתקן להם אביהם שם בתחילת ניסן מקוואות שהיו טובלות בהן עד תשרי, וביומי תשרי לא היה מצריכן למקוואות משום דליכא למיחש לנוטפין, ולפיכך היה מתקן להם מפצי, וכשהיו עוברין ימי תשרי כבר היו חוזרות לטבול בבתיהם משום צינה.

ב. ברש"י כאן יש שתי לשונות המבארות באופן אחר:

האחת: זבה [והיא הרואה שלשה ימים בימים הראויים לזיבה] דינה כזב שאינה נטהרת במקוה של מי גשמים אלא במים חיים [מי נהר או מעיין] בלבד. וזהו פסולו של הנהר כשרבו בו הנוטפין על הזוחלין.

ואולם רש"י בשבת סה ב כתב על פירוש זה שהביאו בשם רבינו הלוי: ואי אפשר להעמיד שמועתו, משום דאמרין "חומר בזב מבזבה, שהזב טעון מים חיים, וזבה אינה טעונה מים חיים".

השניה: "נוטפים" היינו מים שנטפו מן העבים לתוך הנהר שאלו אינם כשרים, ו"זוחלין" היינו מים שנטפו מן העבים על הקרקע ונמשכו וזחלו לתוך הנהר שאלו כשרים, ומשום "דאמרין בפרק ראשון דתמורה: השאובה מיטהרת בהמשכה, דהיינו, שממשיך מים שאובים לתוך המקוה על ידי צינורות". ולפירוש זה רמז רש"י בשבת סה ב, וכתב: ורובא דעלמא מפרשים: נוטפין כשאובים. ולא מילתא היא, דתנן: הנוטפים כמקוה.

6. תיבות אלו נראות כמיותרות.